

אומ שניח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

גליון מס' 256

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

ד"ר מוקדשים לעילוי נשמת מו"ר ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

שבת פרשת וירא תשפ"ז

עניין של חינוך

"כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו
ואת ביתו אחריו" (בראשית י"ח, י"ט)

דמותו של מחנך אמתי היא דמות רבת
אנפין, וכוללת לא רק את האפן שבו הוא
מורה לתלמידיו את הדרך ילכו בה, אלא
גם את האפן שבו הוא מדבר עמם, דואג
להם, חושב עליהם, את האפן בו הוא
מתפלל ולומד, והיחס שלו לכל שאר
העניינים שבועלם, ברוחניות ובגשמיות.
מסירותו הרבה של רבי הגה"צ גדליה
אייזמן, מנהל הרוחני של ישיבת 'קול
תורה', לתלמידיו, לא הצטמצמה בתחום
הרוחני בלבד. במקרים רבים ידיו החכמות
והרחמניות פעלו מאחורי הקלעים בחכמה
ובצנעה בשטחים רבים שמעבר לאחריותו
הישיבה כמשפחה. כך למשל, היו פעולותיו
ודאגותיו לספוק צרכיהם החמריים של
תלמידיו, ממש כדאגת אב לבניו. תלמידו
הוותיק, מרן הגאון הגדול רבי אברהם
סאלים שליט"א, ראש ישיבת 'מאור
התורה', מספר על כך ספור מפלא: "אחד
מחברי שלמד בתקופתי בישיבה, היה בן
למשפחה עניה ודלת אמצעים. אותו בחור
התארגן עם בת גילו בשעה טובה ומצלחת
ועמד לבנות את ביתו. במצבו הכלכלי
הקשה לא היה לאל ידו לרהט ולצייד את
ביתו אפילו בציוד הבסיסי ביותר. פניתי
למשגיח רבי גדליה ועדכנתי אותו על מצבו
הכלכלי של החתן, והוא נרתם לסייע לו בכל
לב. זאת למרות שאותו בחור עזב את
הישיבה כבר כמה שנים קדם לכן, ולאחר
עזיבתו לא היה לו קשר מיחד עם המשגיח.
רבי גדליה טכס עצה עם רעיתי - הרבנית
ע"ה, והיא יצרה קשר עם בעל חנות כלים
מפרסמת בירושלים, וספרה לו על המקרה
שהגיע לפתחם. הלה נאות למכור לה
במחיר עלות סטים איכותיים של כלים
במגוון גדול; כלי אכל והגשה, כמות הגונה
של סכ"ס, סירים ומחבתות ועוד. היתה
זו נתינה בידי רחבה ותמיכה הגונה וגדולה
בהקפה, אשר תפשה שטח גדול מאוד
בדירתו הצנועה של רבי גדליה. כמובן
שכלה שלמה מכיסו הפרטי. (שם)

פנינים משלח מלכים

"וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו" (בראשית כ"ב)

רש"י מביא את דברי חז"ל: "מאחר שכתוב 'וינעלהו לעולה', לא חסר
המקרא כלום, מהו 'יתחת בנו'? אלא, על כל עבודה שעשה ממנו היה
מתפלל ואומר: יהי רצון שתהא זו כאלו היא עשויה בבני, כאלו בני
שחוט, כאלו דמו זרוק, כאלו הוא מפשט, כאלו הוא נקטר ונעשה דשן".

יש להתבונן, מנין היה לאברהם אבינו בסחון שהאיל הזה אינו מעשה
שטן? אולי השטן, שרצה למנוע ממנו את מעשה העקדה, הוא ששלח את
האיל הזה? התשובה היא, שהרי על האיל הזה כתוב שהיה 'נאחז בסבך
בקרניו', ואם היה זה מעשה שטן - האיל לא היה מסתבך... אצל השטן
הכל הולך בקלות... משלח גבוה 'היעולם' מספר ספור על ה"תוספות יום
טוב" זצ"ל, שפעם בא אליו משלח אחד, אדם גבוה ונשוא פנים, ואמר לו
שהוא אוסף כסף עבור הישיבה של הב"ח בעיר קרקא. מששמע
ה"תוספות יום טוב" שהלה אוסף לכבוד הב"ח, אמר: "אני רוצה לאסף
אתך". הוא נרד למטה והחל לאסף בין החנויות, לאורך הרחובות
הסמוכים לביתו. ומי רואה את הרב ואינו נותן... ונתנו כלם בעין יפה.
בדרך הם עברו ליד הבית של הרב, ה"תוספות יום טוב", והרב אמר
למשלח: "הלכנו כבר הרבה. נעלה למעלה, נשתה משהו, נטעם משהו,
ונחדש את הכוחות". כשסיימו ובאו לצאת, המשלח כבד את הרב שניצא
ראשון. הרב הסכים, וניצא ראשון. כשניצא, תפס את הדלת וסגר אותה
והמשלח נשאר כלוא בפנים... המשלח התחיל לצעק, לדפק, עם הידים
ועם הרגלים מבפנים, עד שאנשים ברחוב שמעו שאגות ונעלו לראות מה
קורה? הם ראו את הרב עומד בחדר המדרגות, הדלת נעולה, והמשלח
עם הכסף בפנים צועק. שאלו את הרב: "למה סגרת אותו?" אמר הרב:
"הוא רמאי ונשקר. הוא לא אוסף לישיבה של הב"ח. הכל שקר! לכו
תחקרו אותו". נכנסו בתוך החדר, ולאחר כמה אימים הוא פתח את
הפה וגלה שהוא יהודי מומר, והוא אוסף כסף למיסיון כדי שיעבירו את
ישראל על דתם. שאלו את הרב: "האם יש לרב רוח הקדש? איך ידע
שהוא רמאי?" נענה ואמר: "לא רוח הקדש, ולא ריח הקדש... כל פעם
שאני הולך לאסף כסף לדבר מצוה, זה אומר: 'אין לי היום תבוא מחר',
זה אומר: 'העסק שלי בקשיים, קשה לי לתת בתקופה הזאת'... והנה
הפעם הכל הלך בקלות ובמהירות. כלם נתנו ונתנו, ואספנו בלי בעיות
סכום גדול, אף אחד לא פצה פה... אמרתי לעצמי: דבר שבא מקדשה -
יש לו קשיים. אם זה רץ - זה בא מהשטן. כשאברהם ראה סבוכים,
והאיל מסתבך בקרניו - סימן שזה בא מן השמים.

(מגיד המישרים הגאון רבי מאיר צימרוט שליט"א, מתוך מאמר: מה
שבא בקשיים מקורו קדוש וטהור, ומה שבא בקלות טעון בדיקה -
מתוך נאחז דורש' - תשובות חן ל'יפה נוף' ספרים - עלון לקראת שבת
מלפנתא מס' 506)

ברכת שבת שלום מערכת לב ארי

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי - שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

קדוש וטהור ספור על מרן הרב הצדיק רבי בנימין זאב חשין זצ"ל זיע"א. (מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

הילולא דצדיקייא

הילולת מרן

הרב הצדיק

רבי בנימין

זאב חשין

זצ"ל זיע"א

(יז' חשוון תשמ"ט)

הרב הצדיק בנימין זאב חשין זצ"ל: נולד ב-כ"א אב בירושלים לאביו: ר' נחמיה זצ"ל. ולאִימו: מרת פינה רילה ע"ה. כבר מילדותו הצטיין בחריפותו ושקידתו המופלגת וכן בגיל קטן היה נזהר מאוד לא להשמיע קול בכי כדי לא לצער את הוריו. למד בישיבת 'עץ חיים' וזכה לסיים את הש"ס כולו לפני החתונה. אישתו מרת חנה ליבא סיפרה כי רבינו היה קם בכל לילה לאמירת 'תיקון חצות' בבכיות קורעות לב, עד שהייתה מבקשת ממנו שיפסיק, כי בכיותיו קורעות לה את הלב! מגדולי חסידי ברסלב. מקובל. ראש ישיבת המקובלים 'שער השמיים'. ניהן במתק שפתיים. טרח רבות בקירוב רחוקים באמצעות שיעוריו. רבים השיב מעוון. המקובל ר' ציון ברכה התבטא כלפיו: "צדיק יסוד עולם". והמקובל הצדיק הרב מרדכי שרעבי העריכו מאוד והיה רגיל לומר: "רבי בנימין זאב חשין קדוש קדוש", ובכל פעם שראה אותו נכנס, היה מהדר וקם מכיסאו. מלומד בניסים. גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן. שקידתו בתורה הייתה מופלאה. היה בקי עצום בחוכמת היד והפרצוף. התנהג בפשטות. לעיתים היה נוסע לאשדוד אל האדמו"ר רבי מאיר אבוחצירא, עימו היה עוסק בצוותא בתורת הסוד. עורר תדיר על מעלתו העצומה של התיקון הכללי וכן לסיים בכל שבוע לפחות פעמיים את ספר התהילים, פעם אחת בימות החול ופעם שניה בשבת קודש והוא תיקון גדול לכל הפגמים. רבנו נלב"ע ב-י"ז חשוון ה'תשמ"ט ציונו בהר-המנוחות בירושלים

ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!.

ערב שבת אחת, ארעה תקלה חריפה ברכבו של נהגו המסור ר' אליעזר ב"ח הי"ו, ועקב כך המשאבה של הרכב התרוקנה מן השמן כליל. בעל מוסף שפדק את הרכב אמר: "הבעיה מרפבת, ורק לאחר השבת אפשר לתקנה", ובקש, שיבוא אליו לאחר השבת. באותו יום התכונן רבינו כדרך לנסע לפתל, אולם התפלא מדוע ר' אליעזר רוצה להזמין מונית, כשהבהר לו, כי אי אפשר לנסע ברכב הפרטי, נענה הצדיק ואמר: "ר' אליעזר, 'כי בשמחה תצאו'. נסע ברכבך כדרךנו לפתל". הלך נסה להסביר, כי הדבר לא מציאותי, אך רבינו חזר על דבריו שוב, ואכן למרבה הפלא, נסע הרכב לפתל כאשר המשאבה הרוסה וללא שמן. ביציאתם מן הפתל שוב אמר לו רבינו: "כי בשמחה תצאו" - ומיד החלו בנסיעה והגיעו לבית הרב במהירות יותר מן הרגיל. בשבוע שלאחר מכן לקח ר' אליעזר את רכבו למוסף. כשנבדק הרכב ע"י בעל המוסף, תמה הלך על ר' אליעזר: "באת לצחק ממני? הרי תקנתך כבר את הבעיה... המשאבה מצוינת, והשמן במשאבה מלא". הלך ספר לו בקצרה את אשר ארע ביום ששי, ועל גדלתו וקדושתו של הצדיק הרב חשין זצ"ל, בעל המוסף התרגש ואמר: "אתה חיב לקחת אותי להתברך מהרב הזה".

לפני יותר מעשרים ושש שנים, הרב בנימין זאב חשין היה נותן שעור שבועי בבית הכנסת כל יום שלישי. ליד אותו בית-כנסת גר אדם שבלשון המעטה לא אהב זאת, והיה מרעיש בכונה, כדי להפריע לשעור. הרב יצא אליו ובקש ממנו בעדינות, שלא יפריע. אותו אדם תפס בזקנו של הרב, והתחיל למשוך אותו בכוח, תוך כדי שהוא קורא בקול לאשתו: "תביאי מהר מספרים". מיד נגשו מספר אנשים מבית-הכנסת והדפו את האדם המתפרע. למחרת היום, אותו אדם התישב בתחנת אוטובוס, ולא קם יותר.

שמעתי ספור ממורינו הג"ר יצחק שרייבר ששמע מבצל המעשה. ספר לו אברך מהישיבה, שבילדותו הוא למד בחיידר בלויכטר בבית ונג. כשהוא היה בכיתה ו', הם באו תלמידי הכיתה אל ראש הישיבה הגאון הגדול רבי ברוך מרדכי אגרי, ובקשו ממנו שימסר להם חצי שעה בשבוע שיעור על פרשת שבוע. הוא הסביר להם יפה שאין לו זמן... הם ספרו את זה לרביה בכיתה, אמר להם הרביה אתם לא יודעים איך מדברים אותו... תבקשו ועד חצי שעה בשבוע. הם נגשו אליו ובקשו ועד חצי שעה בשבוע... אוהו... אמר ראש הישיבה בחיידר, לועד יש לי זמן...

אבל אני רוצה להסביר לכם מה זה ועד. "ועד" - אנחנו יושבים ומקבלים על עצמנו להתחזק, וכל פעם אנחנו לוקחים על עצמנו איזה הנהגה טובה ועומדים בזה! וכדי שזה יחזיק מעמד יש קנסות... מה הקנס? אם לא עמדנו כמו שצריך בקבלה, אז למחרת כשאמא נותנת לנו ארוחת בוקר או צהרים - את האכל שאני הכי אוהב אני משאיר ולא אוכל...! מוכנים לעמוד בזה?... אמרו לו כן! אז גם אני חלק מהחבורה. אתם ואני ביחד עובדים. וכך תקופה ארצה הוא אמר להם ועדים, והם קבלו קבלות והתחזקו... בסוף החורף הוא אמר להם, אני לא שאלתי אתכם איך היה אצלכם, אם עמדתם בקבלות שלכם או לא, כדי לא לביש את מי שאולי לא הצליח. אבל אני לא מתבייש, וחרי גם אני אחד מהחבורה... ואני רוצה לספר לכם שבמשך החורף היו פעמים שלא עמדתי כל כך במה שקבלנו, ופעמים קנסתי את עצמי ושלמתי את המחיר כמו ששכמנו. אותו ראש הישיבה הגדול והעצמתי כשאחריו אלפי תלמידים תלמידי חכמים גדולים, ועשרות שנות הרפצת תורה, כך הוא נהג עם ילדים קטנים בכיתה ו'... עד פה שמעתי מהרב שרייבר, בשם אברך מהישיבה שהיה שם. וכשבאתי לנחם הוסיפו לי שהוא נתן לזה שם וקרא לזה 'ועד קלם'.

מה זה קלם?

ואני אסביר לכם מה זה ועד קלם: מלבד עצם הדבר להעניק לו חשיבות ולרומם את הילדים ואת הענין, ולקשרם להוד התפארה של בית קלם (ואשר גם אביו - זקנו אב אמו - חניך אסכולה זו), אכן, כל הועד היה כפי הנסח בבית מדרשה של סלבודקה שעל ברפייה הוא גדל, ומהו הענין לחברם אל בית מדרש זה. הוא הביא פעם מדרש תנחומא (פרשת לך לך) "אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף, ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז". אם חומה היא - אם תהיה כמו חומה למסור את נפשך עלי - נבנה עליה טירת כסף, את כלל ישראל. ואם דלת היא - ואם דל אתה מלמסר את נפשך, ואתה מתנהג כמו דלת, פעמים נפתח ופעמים נסגר, נצור עליה לוח ארז - מה לוח ארז הדיו מטשטשת אף אברהם איני משגיח בו כלל. הצלחה של דבר זה חומה. אם אני רוצה להצליח באיזה דבר עלי להיות נציב כמו חומה. ולא להיות נתון לשנוני מצבים ומצבי רוח. למשל אנו בישיבה זכינו והיה את מרן המשיג רבי מאיר חדש חותנו של רה"י (הגר"מ אגרי זצ"ל), והיה ידוע בישיבה שהיתה לו קביעות למוד לכל יום. ומרן ראש הישיבה רבי דוד כהן היה מספר את זה בהתפעלות גדולה... כשהיתה לו חתונה מחוץ לעיר, עוד באותה זמנה, ולא משנה באיזה שעה הגיע, מחר בבוקר מקדם, כבר היה אור בחדרו והיה מהשלים את כל מה שהוא לא הספיק אתמול. חק בל יעבר! קביעות זו קביעות, אני חומה. חומה זה לא דבר שנתן להזזה. דלת היא פעם ככה ופעם ככה, שם זה לוח ארז... ואכן גם הסבא מסלבודקה עצמו היה חניך אסכולת קלם. אני חומה! וכך הוא היה כל החיים, אני חומה, מה שאני מקבל על עצמי אני אקים!

בהושענות אומרים 'אום אני חומה', ובהמשך כתוב 'חבוקה ודבוקה בך'. בשביל להגיע ליחבוקה ודבוקה בך - צריך 'אום אני חומה'. החומה היא השער שדרכו אתה עובר. עם דלת - אי אפשר להגיע לחבוקה ודבוקה...

כמה אתה מוכן להשקיע...

אחיו הגאון רבי יצחק אגרי שיבדלחט"א ספר שחלקה של האמא ע"ה רב בהעמדת אדם בעל שיעור קומה כמותו. כשהיינו קמים בבוקר היינו רואים את הכרית של אמא רטבה מדמעות!! שאלנו אותה, אמא למה את בוכה?... היא אמרה לנו אני בוכה שיהיו לי בנים תלמידי חכמים. רבי ברוך מרדכי בעצמו ב'מחנה בני תורה' דבר לנער ואמר להם: אתם יודעים מה זה פתח המלכות של היידישע מאמע?!!... אני אגיד לכם מי היתה אמא שלי ע"ה... כשישבנו שבעה על אמא, הגיעה אשה וספרה לנו - אמא שלכם עשתה אצלי ספוגיה בבית... היא עבדה אצלי בתור 'משק בית'. וזה לא כ"כ היה נראה לנו... צריך לדעת קראו לה 'מלכה', והיא היתה מלכה... מלכה אמיתית! כל ההנהגה שלה היתה מלכותית. ואותה אשה הסבירה: שאלתי אותה - אין לך מה לאכל בבית?... והיא ענתה, יש לי בצמצום כמו שיש לכלם - באותה עת. אז שאלתי למה את באה לעבד במשק בית? זה לא כ"כ מתאים... היא אמרה לי, כי אני רוצה שיהיו לי בנים תלמידי חכמים, וכדי שברוך יהיה תלמיד חכם אני צריכה שיהיה לו כל בוקר חלב ועוד דברים. ואין לי לתת לו כל יום, אז אני עובדת במשק בית כדי שיהיה לו חלב ושאר הדברים...

מדברי הגה"צ רבי חזקיהו יוסף משקובסקי שליט"א, משגיח דישיבת 'ארחות תורה', על אהבת התורה העצומה של מרן הגאון רבי ברוך מרדכי אגרי זצ"ל (עלון לקראת שבת מלכתא מס' 506)